

Зазнав змін і волосний суд. За законом від 15 червня 1912 р. волосні суди з відання міністерства внутрішніх справ передавалися у відання міністерства юстиції. Запроваджувалися нові апеляційні і касаційні інстанції. Волосним суддям встановлювалась платня залежно від розряду суду. Утримувалися суди за рахунок держави. Цей закон перетворив волосні суди на ланку загальних судових установ, а виборних суддів — в урядових чиновників¹.

Розглянутий матеріал надає можливість зробити деякі висновки щодо сутності та характеру органів селянського громадського управління. Дворянські і ліберально-буржуазні дослідники кінця ХІХ — початку ХХ ст. не мали сумніву в тому, що реформа 1861 р. увела селянське «самоуправління», створила «самоврядні громадські одиниці». Такої думки дотримуються і сучасні науковці, які характеризують систему селянського громадського управління як «селянське самоврядування»² або різновид «місцевого самоврядування»³. Але, як свідчать факти, це «самоврядування» було досить умовним і тому слід визнати наявність у цій системі селянського управління лише окремих елементів самоврядування.

¹ Див.: *Бондаревський А. В.* Волосне управління та становище селян на Україні після реформи 1861 року. — С. 70.

² Див.: *Історія держави і права України: У 2 т. — К., 2000. — Т. І. — С. 440; Кульчицький В. С., Настюк М. І., Тищик Б. Й.* Історія держави і права України. — Львів: 1996. — С. 128; *Історія України: Курс лекцій у двох книгах. — К., 1991. — Кн. І. — С. 443.*

³ Див.: *История государства и права Украинской ССР: В 3 т. — К., 1987. — Т. І. — С. 222.*

В. І. Борисова, доцент, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Інституту державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України

Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права

До учасників цивільних правовідносин ст. 2 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) відносить юридичних осіб. Що ж являє собою юридична особа приватного права? З'ясування цієї проблеми є однією з найскладніших у теоретичній юриспруденції. Хоча існує багато теорій, за допомогою яких правознавці намагалися дати відповідь на запитання, що ж становить сутність юридичної особи¹, виявити її суттєві оз-

© Борисова В. І., 2004

¹ Див.: *Герваген Л. Л.* Развитие учения о юридическом лице. — СПб., 1888; *Ельяшевич Б.* Юридическое лицо. Его происхождение и функции в римском частном праве. — СПб., 1910; *Братусь С. Н.* Юридические лица в советском гражданском праве. — М.: Юриздат Минюста СССР, 1947; *Грибанов В. П.* Юридические лица. — М., 1961; *Хохлов Е. Б., Бородин В. В.* Понятие юридического лица: история и современная трактовка // Государство и право. — 1993. — № 9. — С. 152–159; *Суханов Е. А.* Юридические лица как участники гражданских правоотношений // Гражданское право: Учебник: В 2 т. / Отв. ред. проф. Е. А. Суханов. — М.: БЕК, 1998. — Т. 1; *Суворов Н. С.* Об юридических лицах по римскому праву. — М.: Статут, 2000; *Борисова В. І.* Теорії юридичної особи: історія та сучасність // Вісник Академії правових наук України. — 2001. — № 4. — С. 117–130.

наки¹, слід констатувати, що повною мірою їм цього не вдалося. Пояснення цьому лежить на поверхні і пов'язано з тим, що юридична особа залежно від тієї соціально-економічної формації, в якій вона функціонує, постійно трансформується, змінюючи свої основні функції. Свого часу на це звертав увагу А. Камінка, наголошуючи, що правовий інститут незалежно від того, якого б розквіту він не досяг у певний історичний момент, є лише однією із фаз у процесі послідовного розвитку відносин, що охоплюються ним, результатом попереднього розвитку, який несе в собі зародок розвитку майбутніх видозмін².

Інститут юридичної особи з самого початку ґрунтувався на самостійності цього об'єднання і неможливості його зведення до простої сукупності учасників і вкладеного ними майна³. Якщо брати майнову сферу, то юридична особа з'явилась як форма задоволення суспільних потреб у механізмі централізації капіталу, який був потрібним для реалізації певних господарських проектів. У нематеріальній сфері поява юридичної особи пов'язувалась зовсім з іншою метою — із захистом інтересів окремих прошарків і верств населення. Виходячи з того, що юридична особа передусім виконувала функцію централізації капіталу, правники при її характеристиці ставили на перше місце ознаку організаційної єдності юридичної особи, що сьогодні знайшло своє підтвердження в доктрині цивільного права України.

Між тим категоріальний склад теорії права не може бути незмінним, таким, що раз і назавжди даний. Він не тільки все глибше відображує діалектику свого предмета, але й сам змінюється на цій підставі: до нього включаються нові правові категорії, змінюється зміст раніше сформульованих понять, виключаються, відпадають поняття, які себе вичерпа-

¹ Див.: *Вильнянський С. І.* Лекції по советскому гражданскому праву. — Х.: Изд-во Харьковського державного університету ім. М. Горького, 1958.

² Див.: *Камінка А. І.* Акционерные компании. Юридическое исследование. — СПб., 1902. — Т. 1.

³ Див.: *Асосков А. В.* Правовые формы участия юридических лиц в международном коммерческом обороте. — М.: Статут, 2003. — С. 318.

ли¹. Теоретики права вирізняють кілька варіантів таких змін: формування нових правових категорій; уточнення, поглиблення і розвиток існуючих категорій; від'єднання від теорії права категорій, що не відповідають її логічному рівню; виключення застарілих категорій, що себе вичерпали². Така категорія як юридична особа постійно трансформується. Можна вказати тільки на один з етапів цього процесу — зміну підходу до суб'єктного складу засновників як до якісного його складу, коли спостерігається надання можливості юридичним особам поруч з фізичними виступати засновниками інших юридичних осіб, так і до кількісного складу, коли визнається існування юридичних осіб, що засновуються однією особою. А звідси можна дійти висновку, що трансформація юридичної особи тягне за собою зовсім іншу розстановку акцентів і у функціях, і в ознаках, що притаманні їй у сучасних умовах.

Таким чином, можна дійти висновку, що юридична особа як учасник цивільних правовідносин «живе» за певними законами, постійно удосконалюючись у зв'язку із зміною соціально-економічних формацій. Це певною мірою відбивається і на тих організаційно-правових формах, в яких вона може функціонувати в сучасних умовах.

Організаційно-правова форма юридичної особи — певний тип організації, в якій повинна створюватися і діяти юридична особа того або іншого виду³. ЦК України встановлює організаційно-правові форми тільки для такого виду юридичних осіб, як юридичні особи приватного права (ч. 3 ст. 81), які можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, встановлених законом (ст. 83).

Між тим кожна з організаційно-правових форм юридичних осіб приватного права може мати свої види, особливості правового статусу, які теж встановлюються, як правило, зако-

¹ Див.: *Васильев А. М.* Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категории теории права. — М.: Юрид. лит., 1976. — С. 136.

² Див.: Там само. — С. 140.

³ Див.: *Гражданское право Украины*: [Учебник для вузов системы МВД Украины]: В 2-х частях / А. А. Пушкин, В. М. Самойленко, Р. Б. Шишка и др. / Под ред. проф. А. А. Пушкина, доц. В. М. Самойленко. — Х.: Университет внутренних дел; «Основа», 1996. — Ч. 1. — С. 137.

ном (ч. 3 ст. 83, ч. 2 ст. 85 ЦК України). При цьому законодавець встановлює, що положення глави 7 ЦК України «Загальні положення про юридичну особу» застосовуються до всіх товариств та установ, якщо інші правила для окремих видів товариств або установ не встановлені законом.

Вид організаційно-правової форми юридичної особи — це тип організації, яка має сукупність конкретних ознак, що об'єктивно відрізняють її від інших юридичних осіб однієї організаційно-правової форми.

Уособлення юридичної особи кожної з вказаних форм знаходить своє відбиття в притаманному тільки цій формі установчому документі, який є юридичною підставою її діяльності. ЦК України встановлює, що установчими документами для товариств, включаючи і підприємницькі, і непідприємницькі, є затверджений учасниками *статут* або *засновницький договір*, укладений учасниками, якщо інше не встановлено спеціальним законом. Зокрема, для таких підприємницьких товариств, як товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерні товариства, виробничі кооперативи, а також для непідприємницьких товариств, а саме: благодійних та релігійних організацій, установчим документом є статут, а для повного, командитного товариства та товариства з додатковою відповідальністю — засновницький договір. Якщо командитне товариство створюється одним повним учасником, то установчим документом є одноособова заява (меморандум), яка містить такі самі відомості, що і засновницький договір. Між тим, якщо внаслідок виходу, виключення або вибуття в командитному товаристві залишився один повний учасник, засновницький договір переоформлюється в одноособову заяву, підписану повним учасником.

Установчі документи повинні викладатися письмово і підписуватися всіма учасниками (засновниками) юридичної особи, якщо законом не встановлений інший порядок їх затвердження. Вони являють собою комплект документів встановленої законом форми, згідно з яким досягається зовнішнє відокремлення юридичної особи від інших суб'єктів права за допомогою визначення найменування, місця знаходження, органів управління, мети діяльності тощо.

Стаття 88 ЦК України імперативно встановлює ті вимоги, яким повинні відповідати установчі документи, виходячи з того, що вони мають різну правову природу. Статут, на відміну від засновницького договору, не укладається між засновниками, а затверджується ними. Але статут так само, як і засновницький договір визначає правове положення юридичної особи і регулює відносини між засновниками і юридичною особою, хоча і набуває юридичної сили лише з моменту реєстрації останньої.

Статут — це особливий локальний нормативний акт, положення якого обов'язкові не лише для самої юридичної особи, а й для її контрагентів. Зміст статуту повинен відповідати вимогам закону, а саме: містити такі дані, як найменування юридичної особи, її місцезнаходження, адресу, органи управління, їхню компетенцію, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до товариства та виходу з нього, хоча додаткові вимоги до статуту можуть встановлюватися і самим Цивільним кодексом, і спеціальним законодавством. Так, відповідно до ст. 154 ЦК України статут акціонерного товариства має містити відомості також і про: розмір статутного капіталу; умови про категорії акцій, що випускаються товариством, та їхню номінальну вартість і кількість; права акціонерів тощо.

Засновницький договір — це цивільно-правовий договір, як правило, багатосторонній, правовою метою якого є створення нового учасника цивільного обороту — юридичної особи — і який регулює відносини між засновниками в процесі створення і діяльності юридичної особи.

Засновницький договір є обов'язковим не лише для засновників (учасників), а й самої юридичної особи, на підставі якого вона діє. У цьому договорі визначаються зобов'язання учасників створити товариство, порядок їх спільної діяльності щодо цього, умови передання товариству майна учасників тощо. Між тим і Цивільний кодекс, і спеціальне законодавство може встановити також додаткові вимоги. Так, відповідно до ст. 120 ЦК України засновницький договір повинен також містити відомості про: розмір та склад складеного капіталу товариства; розмір та порядок зміни часток кожного з учасників у складеному капіталі; розмір, склад та строки вне-

сення ними вкладів. При цьому слід розрізняти засновницький договір, договір про заснування товариства з обмеженою відповідальністю (ст. 142 ЦК України) та договір про створення акціонерного товариства (ч. 2 ст. 153 ЦК України). Договір про заснування та договір про створення укладаються тільки у тому разі, коли вказані підприємницькі товариства створюються кількома особами. Вони не належать до установчих документів, а тому подання їх при здійсненні державної реєстрації не є обов'язковим. Вказані договори теж є цивільно-правовими, але, на відміну від засновницького договору, мають зовсім іншу мету — визначення взаємовідносин, що виникають та тривають між засновниками до моменту державної реєстрації нового учасника цивільних правовідносин — товариства з обмеженою відповідальністю або акціонерного товариства. За своєю правовою природою вони є договорами про спільну діяльність, але мета їх зовсім інша — організувати засновників на створення юридичної особи.

Розглянемо таку організаційно-правову форму, як товариство. Відповідно до ч. 2 ст. 83 ЦК України *товариство* — це організація, створена шляхом об'єднання осіб (учасників), які мають право участі в цьому товаристві. Вважаємо, що це визначення не враховує того, що такий вид товариства, як господарське товариство — це організація, що створюється не лише об'єднанням осіб, але й об'єднанням майна або, якщо йдеться про товариство однієї особи — виключно виділенням майна.

Товариства поділяються на підприємницькі і непідприємницькі. Підприємницькі товариства — це юридичні особи, які створюються виключно як господарські товариства або виробничі кооперативи і здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (ст. 84 ЦК України). Непідприємницькі товариства — це товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками (ч. 1 ст. 85 ЦК України).

Господарське товариство — юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками. Господарське товариство — це родове поняття, яке об'єднує п'ять самостійних видів товариства: повне товариство,

командитне, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю, акціонерне товариство, для яких загальною ознакою є наявність статутного (складеного) капіталу, поділеного на частки між учасниками. Учасником господарського товариства можуть бути фізичні або юридичні особи. Обмеження щодо участі в господарських товариствах може бути встановлено законом.

Між тим кожне з видів господарського товариства має свої особливі ознаки. *Повне товариство* — товариство, учасники якого відповідно до засновницького договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями усім майном, що їм належить, на яке може бути звернено стягнення. Ця додаткова відповідальність виникає тоді, коли в повного товариства недостатньо майна для задоволення вимог кредиторів. Причому учасник відповідає за боргами товариства незалежно від того, виникли ці борги до або після його вступу в товариство, до моменту свого вибуття з товариства. Учасник, який сплатив повністю борги товариства, має право звернутися з регресною вимогою у відповідній частині до інших учасників, які несуть перед ним відповідальність пропорційно своїм часткам у складеному капіталі товариства.

Особа може бути учасником тільки одного повного товариства.

Управління діяльністю повного товариства здійснюється за згодою всіх учасників товариства, хоча засновницьким договором можуть бути передбачені випадки, коли рішення приймається більшістю їх голосів. Кожний учасник має один голос, якщо засновницьким договором не передбачений інший порядок визначення кількості голосів.

Кожний учасник повного товариства має право діяти від імені товариства, якщо засновницьким договором не визначено, що всі учасники ведуть справи спільно або що ведення справ доручено окремим учасникам. У разі спільного ведення учасниками справ товариства для вчинення кожного правочину є необхідною згода всіх учасників товариства. Якщо ведення справ доручено окремим учасникам, інші учасники

можуть вчиняти правочини від імені товариства за наявності у них довіреності, виданої учасниками, яким доручено ведення справ товариства.

Прибуток та збитки товариства розподіляються між його учасниками пропорційно до їхніх часток у складеному капіталі, якщо інше не передбачено засновницьким договором або домовленістю учасників.

Командитне товариство — товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасниками), є один або кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі у діяльності товариства.

Правовий статус повних учасників командитного товариства та їх відповідальність за зобов'язаннями товариства тожні правовому статусу учасників і відповідальності учасників повного товариства.

Особа може бути повним учасником тільки в одному командитному товаристві. Повний учасник командитного товариства не може бути вкладником цього самого товариства і не може бути учасником повного товариства.

Управління діяльністю командитного товариства здійснюється повними учасниками в порядку, встановленому для повного товариства. Вкладники не мають права брати участі в управлінні діяльністю командитного товариства та заперечувати проти дій учасників щодо управління діяльністю товариства. Вони можуть діяти від імені товариства тільки за довіреністю.

Вкладник зобов'язаний зробити вклад до складеного капіталу, що посвідчується свідоцтвом про участь у командитному товаристві, та має певні права, включаючи право на одержання частини прибутку товариства відповідно до його частки у складеному капіталі товариства в порядку, встановленому засновницьким договором (меморандумом); право вимоги першочергового повернення вкладу у разі ліквідації товариства; право на ознайомлення з річними звітами та балансами товариства (ст. 137 ЦК України).

Командитне товариство ліквідується при вибутті усіх вкладників. Однак повні учасники мають право у разі вибуття всіх вкладників перетворити командитне товариство на повне товариство. У частині, яка не торкається правового положення вкладників, командитне товариство є аналогічним повному товариству.

Товариство з обмеженою відповідальністю — це засноване одним або кількома особами товариство, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких встановлюється статутом.

Цивільний кодекс передбачає наявність спеціального закону, який повинен встановити мінімальний розмір статутного капіталу товариства та врегулювати максимальну кількість учасників цього товариства. При перевищенні цієї кількості товариство підлягає перетворенню на акціонерне товариство протягом одного року, а зі спливом цього строку — ліквідації в судовому порядку, якщо кількість його учасників не зменшиться до встановленої межі.

До моменту державної реєстрації товариства його учасники повинні сплатити не менше ніж п'ятдесят відсотків суми своїх вкладів. Частина статутного капіталу, що залишилася несплаченою, підлягає сплаті протягом першого року діяльності товариства.

Учасники товариства не відповідають за зобов'язаннями цього товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості своїх вкладів.

Товариство з обмеженою відповідальністю — це організація з фіксованим складом учасників, тобто частки розподіляються в них серед певного обмеженого кола осіб. Учасник такого товариства має право продати чи іншим чином відступити свою частку (її частину) у статутному капіталі одному або кільком учасникам цього товариства. Відчуження своєї частки (її частини) третім особам допускається, якщо інше не встановлено статутом товариства.

Слід зазначити, що Цивільний кодекс допускає можливість звернення стягнення на частину майна товариства, пропорційну частці учасника товариства у статутному капіталі, за його особистими боргами лише у разі недостатності у нього іншого майна для задоволення вимог кредиторів. Звер-

нення стягнення на всю частку учасника в статутному капіталі товариства припиняє його участь у товаристві.

Товариство з додатковою відповідальністю — це товариство, засноване однією або кількома особами, статутний капітал якого поділений на частки, розмір яких визначений статутом.

Учасники такого товариства солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями своїм майном у розмірі, який встановлюється статутом товариства і є однаково кратним для всіх учасників до вартості внесеного кожним учасником вкладу.

У разі визнання банкрутом одного з учасників його відповідальність за зобов'язаннями товариства розподіляється між іншими учасниками товариства пропорційно їх часткам у статутному капіталі товариства.

До товариства з додатковою відповідальністю застосовуються положення про товариство з обмеженою відповідальністю, якщо інше не встановлено статутом товариства і законом (ч. 4 ст. 151 ЦК України).

Акціонерне товариство — товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості. Специфіка правового статусу акціонерного товариства полягає в тому, що його статутний капітал формується шляхом емісії та продажу акцій фізичним та (або) юридичним особам, причому він не може бути меншим суми, яка встановлюється законом.

Акція — пайовий цінний папір без встановленого строку обігу, який засвідчує частку акціонера у статутному капіталі акціонерного товариства, підтверджує те, що особа є акціонером цього товариства, має право на участь в його управлінні та на одержання частини прибутку у вигляді дивідендів, отримання частини майна товариства у разі його ліквідації.

При заснуванні акціонерного товариства усі його акції мають бути розподілені між засновниками. Відкрита підписка на акції не провадиться до повної сплати статутного капіталу.

Акціонерне товариство самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, по-

в'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості акцій, що їм належать. Акціонери, які не повністю оплатили акції, у випадках, встановлених статутом, відповідають за зобов'язаннями товариства у межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій. Між тим особи, що створюють акціонерне товариство, несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями, що виникли до державної реєстрації товариства. Вони укладають між собою договір, який, як вже зазначалося, не є установчим документом товариства і який визначає порядок здійснення ними спільної діяльності щодо створення.

Одним з видів підприємницьких товариств є виробничий кооператив, який являє собою добровільне об'єднання фізичних осіб на засадах членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку. Правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування кооперації в Україні визначаються Законом України від 10 липня 2003 р. «Про кооперацію»¹.

Кооператив створюється його засновниками на добровільних засадах на установчих зборах і діє на підставі статуту. Кількість членів кооперативу не може бути меншою ніж три особи. За напрямками діяльності виробничий кооператив може бути торговельно-закупівельним, транспортним, освітнім, туристичним, медичним тощо.

Виробничий кооператив відрізняється від господарських товариств такими ознаками: це добровільне об'єднання суб'єктів цивільного права — фізичних осіб, які досягли 16-річного віку; діяльність кооперативу базується на засадах членства учасників; майнова відокремленість кооперативу ґрунтується на праві власності на об'єднане його членами майно (вступні, пайові і інші обов'язкові внески); кооператив — єдиний власник цього майна. Член кооперативу не має права розпорядитися кооперативним паєм.

Член виробничого кооперативу зобов'язаний внести до дня державної реєстрації кооперативу не менше десяти відсотків пайового внеску, а частину, що залишилася, — протягом року з дня його державної реєстрації, якщо інший строк не встановлений статутом кооперативу.

¹ Урядовий кур'єр. — 2003. — № 158. — 27 серпня.

Члени виробничого кооперативу несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями кооперативу у розмірах та порядку, встановлених статутом кооперативу і законом. Член виробничого кооперативу має право на вихід із кооперативу з виплатою вартості паю або видачею майна, пропорційного розміру його паю, а також виплат, встановлених статутом кооперативу. Такі ж наслідки передбачаються при виключенні члена виробничого кооперативу. При ліквідації виробничого кооперативу його члени можуть одержати відповідну частку майна, що залишилося після ліквідації кооперативу та задоволення вимог його кредиторів, відповідно до їхньої трудової участі, якщо інший порядок не встановлений статутом кооперативу.

Установчим документом виробничого кооперативу є статут, що затверджується загальними зборами його членів і який повинен мати крім відомостей, котрі містять установчі документи інших підприємницьких товариств, відомості про: розмір пайового внеску члена кооперативу та про їхню відповідальність за порушення зобов'язання щодо внесення пайових внесків; характер і порядок трудової участі його членів у діяльності кооперативу та їхньої відповідальності за порушення зобов'язань щодо особистої трудової участі; порядок розподілу прибутку і збитків кооперативу; розмір і умови субсидіарної відповідальності його членів за зобов'язаннями кооперативу; склад і компетенцію органів управління кооперативу та про порядок ухвалення ними рішень.

Органами управління виробничого кооперативу є загальні збори його членів і виконавчий орган, якщо інше не встановлено законом.

Підбиваючи підсумки вищевикладеному, слід зазначити, що Цивільний кодекс не змінив юридичну форму, в якій можуть створюватися і функціонувати юридичні особи: це організація. Між тим класифікація юридичних осіб суттєво змінилася. Сучасні юридичні особи залежно від порядку їх створення та мети поділяють: на юридичних осіб приватного і публічного права, хоча у цивільних відносинах вони і діють на рівних засадах; на товариства і установи; на підприємницькі і непідприємницькі юридичні особи. При цьо-

му Цивільний кодекс залишає відкритим питання стосовно тих організаційно-правових форм, у яких можуть створюватися юридичні особи приватного права. Закон може запровадити й інші форми. Однак це правило не поширюється на підприємницькі товариства, які можуть створюватися лише як господарські товариства або виробничі кооперативи. До того ж і перелік форм господарських товариств є вичерпним.

Цивільний кодекс змінив підхід до визначення юридичної особи як колективного утворення, передбачивши можливість створення господарських товариств, крім повного і командитного, однією особою. Уособлення юридичної особи кожної з організаційно-правових форм повинно відбитися в певному установчому документі (статут, засновницький договір, акт), який є юридичною підставою її діяльності.